

Startside>Domstolsprocedurer>Civilretlige sager>Hvilket lands domstol er ansvarlig?

Hvilket lands domstol er ansvarlig?

Slovenien

1 Skal jeg anlægge sag ved en almindelig domstol eller ved en særlig domstol (f.eks. ved arbejdsretten)?

I Slovenien har de lokale domstole (*okrajna sodišča*) og distriktsdomstolene (*okrožna sodišča*) kompetence til at behandle civile sager vedrørende erstatningskrav som domstol i første instans. De har kompetence til at træffe afgørelse i alle typiske civile sager og tvister (tilkendelse af erstatning, ejendomsretlige tvister, familieretlige tvister osv.). Kompetencefordelingen mellem lokale domstole og distriktsdomstole er omhandlet i det nedenstående. Et særligt kendetegn ved distriktsdomstolene er, at det kun er disse domstole, der har kompetence til at behandle og træffe afgørelse i handelsretlige sager i første instans. Handelsretlige tvister er tvister, hvori alle parterne enten er en virksomhed, en institution (herunder offentlige institutioner), et kooperativ, staten eller en selvstyrende lokal myndighed. Handelsretlige tvister er også tvister vedrørende det juridiske forhold mellem enkeltmandsvirksomheder, hvor dette forhold vedrører disse virksomheders økonomiske aktivitet, og en virksomhed, en institution (herunder offentlige institutioner), et kooperativ, staten eller en selvstyrende lokal myndighed.

Ifølge loven er det arbejdsretterne (*delovna sodišča*) og socialretterne (*socialna sodišča*), som har kompetence til at behandle arbejdsretlige tvister, også selv om sagen måtte omhandle en civilretlig tvist. Arbejdsretlige tvister omhandler forholdet mellem arbejdsgiver og arbejdstager, som udgør krænkelser af rettigheder og forpligtelser, der udspringer af disse arbejdsforhold. Arbejdsretter har kompetence til at træffe afgørelse i individuelle arbejdsretlige tvister (tvister, der opstår i forbindelse med arbejdsforhold, tvister vedrørende ejendomsrettigheder i tilknytning til arbejdsforhold), kollektive arbejdsretlige tvister (tvister, hvor en af parterne almindeligvis er en fagforening eller anden organiseret form for arbejdstagerrepræsentant), tvister vedrørende lovligheden af strejker og tvister vedrørende arbejdstageres ret til medarbejderdeltagelse i ledelsen af virksomheden), som knæsat i Sloveniens lovgivning. Socialretterne træffer afgørelse om rettigheder, der hidrører fra invalide- og pensionsforsikring, sundhedsforsikring og arbejdsløshedsforsikring, og om retten til familie- og socialydelse.

Da spørgsmålet om kompetence kun opstår, hvis en sag eller et krav er blevet rejst ved domstolene (inden en domstol behandler og træffer afgørelse i en sag, beslutter den først, om sagen henhører under dens kompetenceområde), anbefales det, at man indledningsvis rådfører sig med en advokat for at undgå unødigt forsinkelse. En domstol skal til enhver tid og i enhver procedure tage højde for spørgsmålet om kompetence og sikre, at intet andet organ har kompetence til at behandle den pågældende sag (f.eks. et forvaltningsorgan). Hvis domstolen konkluderer, at det faktisk er tilfældet, skal sagen afvises, og dette medfører unødvendigt tidsspilde og øgede omkostninger for den pågældende part.

Der kan ligeledes findes oplysninger om domstolenes struktur, beliggenhed og kompetence på det officielle websted for Sloveniens højesteret (*Vrhovno sodišče Republike Slovenije*): <http://www.sodisce.si/>

2 Hvis kompetencen ligger hos de almindelige domstole (dvs. det er de almindelige domstole, som behandler denne type sager), hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Der kan anlægges retssag ved enhver domstol i Slovenien, men fælles for alle sagsøgere er det, at de skal være opmærksomme på den materielle kompetence (hvilken domstol har kompetence med hensyn til sagens indhold) og stedlige kompetence. Grundlæggende oplysninger, herunder adresserne på alle lokale domstole og distriktsdomstole i Slovenien, kan findes på webstedet for Sloveniens højesteret: <http://www.sodisce.si/>

I Slovenien er den materielle kompetence i første instans eller en domstols mulighed for at træffe afgørelse om en parts specifikke krav fordelt mellem lokale domstole og distriktsdomstole. Følgende to kriterier er af central betydning ved afgørelsen af, hvilken domstol der skal træffe afgørelse i en sag: søgsmålets værdi (tvistens genstand) og retsgrundlaget for det omtvistede forhold (tvistens indhold og genstand).

Hovedreglen er, at distriktsdomstolene træffer afgørelse i sager af større betydning, hvor genstanden for tvisten er af høj værdi, hvor tvisten er af væsentlig betydning for en parts liv, eller hvor det drejer sig om juridisk komplekse tvister, idet det i forbindelse med afgørelsen påhviler domstolene at anvende love, der omhandler komplekse og følsomme juridiske spørgsmål (som f.eks. skilsmisse, børnebidrag).

Højere domstole med generel kompetence (*višja sodišča*), hvoraf der er fire i Slovenien, træffer afgørelse i sager i anden instans. Det er ikke muligt at anlægge sag direkte ved en sådan domstol. Højere domstole træffer afgørelse i appelsager vedrørende afgørelser truffet af lokale domstole og distriktsdomstole, og de træffer ligeledes afgørelse i tvister vedrørende kompetencefordelingen mellem henholdsvis lokale domstole og distriktsdomstole i det område af landet, som de dækker.

Sloveniens højesteret har kompetence til at træffe afgørelse i appelsager vedrørende domme afsagt af højere domstole, herunder især afgørelser vedrørende revisioner og begæringer om lovlighedsbeskyttelse. Hvis der indgives begæring om ekstraordinære retsmidler, skal en interesseret part bistås af en advokat, og ifølge loven kan kun uddannede advokater træffe specifikke procedureskridt ved højesteret.

2.1 Sondres der mellem lavere og højere førsteinstansdomstole (f.eks. distriktsdomstole og regionale domstole), og hvilken har i givet fald kompetence til at behandle min sag?

Som anført i det foregående punkt er kompetencen i første instans fordelt mellem de lokale domstole og distriktsdomstolene, men disse to typer domstole er imidlertid ikke decideret hierarkisk placeret i forhold til hinanden. Domstolenes kompetence er lovfæstet, men det forholder sig generelt således, at distriktsdomstolene generelt behandler mere retligt og faktisk komplekse sager.

Det er fastsat i den civile retsplejelov (*Zakon o pravnem postopku, ZPP*), at lokale domstole, som der er i alt 44 af i Slovenien, har kompetence til at træffe afgørelse i følgende sager:

ejendomsretlige krav med en værdi på ikke over 20 000 EUR
tvister vedrørende krænkelser af ejendomsret
tvister vedrørende servitutter og behæftelse
tvister vedrørende lejeforhold.

Lokale domstole behandler ligeledes retshjælpssager, som ingen anden domstol har lovhjemlet kompetence til at behandle, samt andre sager ifølge loven.

Distriktsdomstole, hvoraf der er 11 i Slovenien, har kompetence til at træffe afgørelse i følgende sager:

ejendomsretlige krav med en værdi på over 20 000 EUR
tvister med henblik på at fastslå faderskab eller moderskab
ægteskabelige tvister

tvister vedrørende lovbestemte underholdsforpligtelser

tvister vedrørende beskyttelse og opfostring af børn

tvister vedrørende børns kontakt til deres forældre og andre personer, når disse sager afgøres i forening med tvister vedrørende beskyttelse og opfostring af børn

ophavsretlige tvister og tvister vedrørende beskyttelse eller brug af opfindelser eller varemærker eller retten til at anvende et handelsnavn og tvister

vedrørende konkurrencebeskyttelsesbestemmelser

handelsretlige tvister

tvister, der udspringer af konkursprocedurer.

Behandlingen af sager om intellektuel ejendomsret i første instans hører udelukkende under distriktsdomstolen i Ljubljanas stedlige kompetence.

Distriktsdomstolene har ligeledes kompetence til at behandle begæringer om international retshjælp og om retshjælp i retssager med henblik på anerkendelse af udenlandske domme og behandler ligeledes sager i overensstemmelse med loven.

2.2 Stedlig kompetence (er det retten i by A eller by B, der skal behandle min sag?)

I princippet kan der anlægges sag ved enhver af de førnævnte domstole i første instans i Slovenien. Den domstol, som en part anlægger sag ved, skal træffe afgørelse om sin kompetence til at behandle sagen, inden behandlingen af sagen indledes. Hvis domstolen konkluderer, at den ikke har stedlig kompetence i en specifik sag, kan den fastslå, at den ikke har kompetence, og henvise sagen til en anden domstol, og selv om det er muligt, at den kun gør dette, hvis modparten henleder opmærksomheden på den manglende kompetence, påhviler det domstolen at henvise sagen, hvis en anden domstol har stedlig enekompetence til at træffe afgørelse i sagen. Uanset denne forpligtelse finder nogle generelle bestemmelser anvendelse med henblik på at fastslå den stedlige kompetence for domstole, der tages i betragtning, for at sikre at omkostningerne bliver holdt nede.

Den civile retsplejelov indeholder en bestemmelse om generel og specifik stedlig kompetence. Der træffes afgørelse om denne kompetence i overensstemmelse med til tvistens genstand og sagens parter. Der er anført nærmere oplysninger herom i nedenstående punkter.

2.2.1 Hovedreglen om stedlig kompetence

I ovennævnte bestemmelse fastslås det, at retssager mod fysiske eller juridiske personer anlægges ved den domstol, der dækker det område, hvor sagsøgeren har permanent bopæl, eller hvor den juridiske person har registreret hjemsted. Hvis det drejer sig om en sag mod en udenlandsk fysisk eller juridisk person, er domstolen med generel stedlig kompetence den domstol, der dækker det område i Slovenien, hvor den fysiske person har bopæl, eller hvor den juridiske persons filial er beliggende.

2.2.2 Undtagelser fra hovedreglen

Efter den civile retsplejelov har sagens parter i visse tilfælde mulighed for at anlægge sag ved en anden domstol end domstolen med generel stedlig kompetence i overensstemmelse med ovennævnte bestemmelse. I nærmere angivne sager (med hensyn til tvistens genstand eller indhold) kan en part i sagen kun anlægge sag ved den domstol, der har enekompetence til at træffe afgørelse i den pågældende sag, og i disse tilfælde tales der om stedlig enekompetence.

Hvis en sagsøger anlægger sag ved en domstol, der ikke har stedlig kompetence, fastslås dette af domstolen, og sagen henvises til en anden domstol med den behørig kompetence, hvor sagen viderebehandles, som var den blevet indledt der.

2.2.2.1 Hvomår kan jeg vælge mellem sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen) og en anden domstol?

Som tidligere nævnt er det i visse tilfælde muligt for to domstole at have stedlig kompetence samtidigt. I så fald kan en part i sagen vælge det værneting, som sagen skal anlægges ved (**selektivt værneting**).

Den civile retsplejelov indeholder en definition af denne form for værneting i artikel 49-65, og derfor er kun de væsentligste sager og de sager, der er mest relevante for sagens parter, beskrevet i det nedenstående.

I tvister vedrørende underholdsbidrag til ægtefæller er domstolen med generel stedlig kompetence ikke den eneste, der er kompetent, idet den domstol, der dækker det område, hvor sagsøgeren (modtageren af underholdsbidraget) har sit permanente opholdssted, ligeledes har kompetence. Parterne i ægteskabelige tvister (skilsmisssager) har ligeledes mulighed for at vælge værneting. I disse tilfælde tilfalder kompetencen den domstol, der dækker det område, hvor ægtefællerne havde deres sidste fælles permanente bopæl. I tvister, hvor faderskab eller moderskab ønskes fastslået eller anfægtes, tilfalder kompetencen ligeledes den domstol, der dækker det område, hvor det barn, som efter slovensk lovgivning er berettiget til at anlægge sag, har permanent eller midlertidig bopæl. Hvis en domstol i Slovenien har kompetence i sådanne tvister, dvs. fordi sagsøgeren har permanent bopæl i Slovenien, tilfalder den stedlige kompetence den domstol, der dækker det område, hvor sagsøgeren har permanent bopæl. I tvister uden for kontrakt vedrørende erstatning (tvister af denne art omhandler oftest færdselsulykker) har både den domstol, der dækker det område, hvor den skadevoldende begivenhed indtraf (f.eks. det sted, hvor færdselsulykken skete), og den domstol, der dækker det område, hvor konsekvenserne af den skadevoldende begivenhed viste sig, kompetence ud over den domstol, der har generel stedlig kompetence. I tilfælde af at den skadevoldende begivenhed resulterer i dødsfald eller alvorlig legemsbeskadigelse, har den domstol, der dækker det område, hvor sagsøgeren har permanent eller midlertidig bopæl, ligeledes kompetence. I tvister, der udspringer af kontraktforhold mellem parter, har den domstol, som dækker det område, hvor kontraktforholdet fuldbyrdes, ligeledes kompetence. Det samme gælder for tvister vedrørende vekslere eller checks (betalingsstedets værneting).

Endvidere finder selektivt værneting også anvendelse i tvister vedrørende forbrugerkontraktforhold, hvor sagsøgeren er forbruger (en fysisk person). I sådanne tvister tilfalder kompetencen ikke blot domstolen med generel stedlig kompetence, men også domstolen i den retskreds, hvor forbrugeren har sin faste eller midlertidige bopæl. Såfremt sagsøgeren i en tvist vedrørende et forbrugerkontraktforhold er en virksomhed, tilfalder kompetencen domstolen i den retskreds, hvor forbrugeren har sin faste eller midlertidige bopæl. En anden stedlig kompetence kan kun finde anvendelse, hvis forbrugeren og virksomheden indgår en aftale, efter at tvisten er opstået, eller en aftale, som yderligere giver forbrugeren mulighed for at anlægge sag ved andre retter. I tvister vedrørende forsikringsforhold, hvor sagsøgte er et forsikringssselskab, tilfalder kompetencen ikke blot domstolen med generel kompetence og domstolen i den retskreds, hvor forsikringssselskabets filial har sit hjemsted, men også domstolen i den retskreds, hvor sagsøgeren har sin faste eller midlertidige bopæl eller sit faste eller midlertidige hjemsted. I tvister vedrørende forsikringsforhold kan et forsikringssselskab kun indgive et krav ved domstolen i den retskreds, hvor sagsøgte, som er forsikringstager, forsikret eller begunstiget i forhold til forsikringen har sin faste eller midlertidige bopæl eller sit faste eller midlertidige hjemsted. En anden stedlig kompetence kan kun finde anvendelse, hvis parterne i tvisten indgår en aftale, efter at tvisten er opstået, eller en aftale, som yderligere giver forsikringstageren eller den forsikrede eller begunstigede i forhold til forsikringen mulighed for at anlægge sag ved andre retter.

Andre tilfælde af selektivt værneting fremgår, som tidligere anført, af den civile retsplejelov.

2.2.2.2 Hvomår skal sagen anlægges ved en anden domstol end sagsøgtes hjemting (ifølge hovedreglen)?

I specifikke sager er der ifølge loven fastlagt særlig stedlig kompetence, og en domstol er fastlagt som værende den eneste domstol med kompetence til at træffe afgørelse i en specifik sag. Dette kaldes **stedlig enekompetence** og finder anvendelse i følgende tilfælde:

i tvister, der vedrører rettigheder til fast ejendom, krænkelse af ejendomsret og udlejning og leasing af ejendom, er domstolen med stedlig enekompetence den domstol, der dækker det område, hvor ejendommen er beliggende

i tvister vedrørende reelle rettigheder til havfartøjer eller luftfartøjer (og tvister vedrørende leasing heraf) er domstolen med stedlig enekompetence den domstol, der dækker det område, hvor registret over havfartøjer eller luftfartøjer føres

i tvister, der opstår under eller som følge af retlige eller administrative håndhævelsesprocedurer, og tvister, der opstår under eller i forbindelse med konkursprocedurer, er domstol med stedlig enekompetence den domstol, der er beliggende i det område, hvor den domstol, som håndhævelses- eller konkursproceduren føres ved, er beliggende.

2.2.2.3 Kan sagens parter selv vælge en domstol, som ellers ikke havde været kompetent til at behandle sagen?

Slovensk lovgivning gør det muligt for parterne i en specifik sag at blive enige om en domstol i første instans' kompetence (**aftale om stedlig kompetence**). En aftale mellem parterne kan ændre den lovfæstede stedlige kompetence, selv om det skal understreges, at parterne ikke kan indgå en aftale om den **materielle kompetence**, som alene kan fastsættes i loven (se ovenstående forklaring).

Parterne kan aftale, at en domstol i første instans, som ellers ikke ville have stedlig kompetence, kan behandle deres sag. Den grundlæggende betingelse, som parterne skal opfylde, er at den domstol, som de på denne måde er nået til enighed om, har kompetence til at træffe afgørelse om indholdet af sagen, eller at den har materiel kompetence (se afsnittet om kompetencefordelingen mellem lokale domstole og distriktsdomstole). Det er heller ikke tilladt at indgå en aftale, hvis den stedlige enekompetence ifølge loven tilfalder en bestemt domstol (se ovennævnte punkt).

Enhver aftale mellem parterne skal indgås skriftligt og skal vedrøre en specifik eller fremtidig tvist, der vil eller kan opstå som følge af parternes specifikke retsforhold. Aftaledokumentet skal ledsage sagsøgerens stævning, der lægges til grund for sagsanlægget ved den pågældende domstol. Det er vigtigt at påpege, at der ikke kan indgås aftaler om stedlig kompetence under behandlingen af sagen, dvs. når der allerede er anlagt en sag ved en domstol, uden at en sådan aftale er blevet vedlagt.

3 Hvis kompetencen ligger hos de særlige domstole, hvordan finder jeg så ud af, hvilken en jeg skal henvende mig til?

Det slovenske retssystem omfatter ikke særlige domstole inden for det civil- og handelsretlige område (f.eks. særlige familieretter til afgørelse af ægteskabelige tvister eller tvister mellem forældre og børn), da alle civile sager behandles af lokale domstole eller distriktsdomstole eller af disse domstoles civil- eller handelsretlige afdelinger. Domstolene har formaliserede afdelinger (vedrørende civilret, familieret, handelsret, fuldbyrdelse, frivillig retspleje og stadfæstelse). Generelt træffer specialiserede dommere afgørelse i tvister under disse afdelinger og afsiger domme.

Der er kun oprettet særlige domstole vedrørende arbejds- og socialretlige tvister, hvis kompetenceområder og struktur er anført i de indledende bemærkninger.

Relevante links

<http://www.sodisce.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs>

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

Sidste opdatering: 08/09/2021

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.